



## Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

4SV200 Språkrådgivning och textvård, 30 högskolepoäng

Language Counselling and Corpus Planning, 30 credits

### Huvudområde

Svenska språket

### Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

### Nivå

Avancerad nivå

### Fördjupning

A1N

### Fastställande

Fastställd 2014-12-17

Senast reviderad 2017-05-31 av Fakulteten för konst och humaniora. Litteraturlistorna för delkurs 1 och 2 har reviderats.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2017

### Förkunskaper

Kandidatexamen, eller motsvarande examen, med valfri inriktning.

### Mål

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna:

- analysera och bearbeta brukstexter från myndigheter och näringsliv i relation till aktuella språkvetenskapliga teorier och metoder,
- redogöra för och kritiskt diskutera och motivera ändringsförslag och textbearbetningar med utgångspunkt i aktuella språkvetenskapliga teorier och metoder,
- identifiera och metodiskt utreda frågeställningar inom fältet språkrådgivning och textvård.

### Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- genomföra analys av strukturer i brukstexter,
- resonera nyanserat och kritiskt-analytiskt på en teoretisk grund om språkbruk, språkvård och språkplanering,
- genomföra och redovisa en mindre undersökning om språklig variation med stöd av en elektronisk textkorpus.

### Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- analysera och diskutera brukstexter med avseende på läsbarhet och funktion,
- tillämpa språkvetenskapliga teorier och metoder i självständiga textbearbetningar,
- redogöra för och metodiskt undersöka hur olika textdrag kan påverka läsbarhet och förståelse.

### **Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp**

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- analysera brukstexter från olika verksamheter med stöd av diskursanalytiska och kommunikationsetnografiska teoribildningar,
- analysera olika diskursgemenskapers textanvändning,
- resonera nyanserat och kritiskt-analytiskt utifrån genrekompetens och literacy.

### **Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp**

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- identifiera, analysera och diskutera såväl multimodala som traditionella brukstexter från olika verksamheter,
- kritiskt-analytiskt tillämpa språkvetenskapliga teorier om sammanhang och begriplighet i analyser av brukstexter från olika verksamheter,
- redovisa en fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner.

## **Innehåll**

Kursen behandlar granskning, analys och textvård av brukstexter från olika verksamheter med utgångspunkt i aktuella språkvetenskapliga teorier och metoder.

### **Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp**

Delkursen behandlar översiktligt svenskans historiska, geografiska och sociokulturella variation med tonvikt på hur språknormer har vuxit fram och förändrats, och i vilken utsträckning dessa förändringar kan sägas vara resultatet av en medveten språkplanering. I kursen diskuterar de studerande språkriktighetsproblem och relationen mellan språknorm och språkbruk. Kursen ger även en kort översikt av det svenska språkets struktur med fokus på såväl form som funktion.

### **Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp**

I kursen analyseras och diskuteras arbetslivets brukstexter och den kommunikativa kompetens som krävs av myndigheter, företag och medborgare i dagens samhälle. Kursen tar upp textbegreppet och relaterar det till gamla och nya medier, samt fokuserar på hur praktisk textvård kan bedrivas på myndigheter och företag. Begrepp som multimodalitet och hypertext introduceras. Kursen ger även en introduktion i språkpsykologi med tonvikt på läsbarhetsforskning. De studerande får undersöka och analysera hur olika textdrag kan inverka på läsbarhet och förståelse.

### **Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp**

Kursen behandlar diskursanalytiska och kommunikationsetnografiska perspektiv på språk och textanvändning. Relationen mellan makt och språk diskuteras, och begrepp som skrivkulturer och skriftspråkskompetens behandlas. Kursen lägger vikt vid funktionell analys av brukstexter hämtade från olika fackverksamheter.

### **Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp**

De studerande får i en fältstudie omsätta de teoretiska kunskaper som förvärvats under tidigare kurser. I delkursen ingår att presentera sin fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner, samt att opponera på en kurskamrats arbete.

## **Undervisningsformer**

Undervisningen ges i form av föreläsningar, seminarier och gruppövningar. Kursen är nätbaserad men har ett par obligatoriska seminarier per termin.

## Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För Godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. För betyget Väl godkänd på hela kursen krävs att minst 22,5 hp har betyget Väl godkänd.

Delkurs 1,2,3 och 4 examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar.

## Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

## Kurslitteratur och övriga läromedel

### Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp

#### *Obligatorisk litteratur*

Andersson, Lars-Gunnar, Josephson, Olle & Thelander, Mats (red.). 2010. *Språkvård och språkpolitik: svenska språknämndens forskningskonferens i Saltsjöbaden 2008*. Stockholm: Norstedts. Urval.

Byrman, Gunilla. 1998. "Korrekturläsning – en ögonöppnare?" I: *Humanetten* 2:98. (16 s.) Tillgänglig på Internet: [http://lmu.se/polopoly\\_fs/1.105227!Nr\\_02.pdf](http://lmu.se/polopoly_fs/1.105227!Nr_02.pdf).

*Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik*. Prop. 2005/06:2. (59 s.). Tillgänglig på Internet: [www.regeringen.se/sb/d/5359/a/50761;jsessionid=aZdizMg5saS5](http://www.regeringen.se/sb/d/5359/a/50761;jsessionid=aZdizMg5saS5).

Einarsson, Jan. 2009. *Språksociologi*. 2:a reviderade upplagan. Lund: Studentlitteratur. 403 s.

Josefsson, Gunlög. 2010. *Universitetsgrammatik för nybörjare*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur. 252 s.

Lagerholm, Per. 2016. *Språknormer och språkvärdering*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 239 s.

*Språkriktighetsboken*. 2011. Utarbetad av svenska språknämnden. Andra upplagan. Stockholm: Norstedts. 413 s.

#### *Referenslitteratur*

Hultman, Tor G. 2003. *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Norstedts. 342 s.

*Svenska akademiens ordlista över svenska språket (SAOL)*. 2006. Stockholm: Svenska akademien. Tillgänglig på Internet: <http://www.svenskaakademien.se/ordlista>

*Svenskt språkbruk: ordbok över konstruktioner och fraser*. 1. uppl. (2011). Stockholm: Språkrådet.

Språkrådet. 2008. *Svenska skrivregler*. Skrifter utgivna av Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen, 8. Stockholm: Liber.

#### *Elektroniska resurser*

[www.saob.se](http://www.saob.se)

[www.spraakbanken.gu.se](http://www.spraakbanken.gu.se)

### Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp

#### *Obligatorisk litteratur*

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Lundin, Kerstin, Wedin, Åsa & Westman, Margareta. 2014

eller senare. *Att skriva bättre i jobbet: en basbok om brukstexter*. Stockholm: Norstedts juridik. 191 s.

Guldbrand, Karin & Englund Hjalmarsson, Helena. 2012. *Klarspråk på nätet*. Stockholm: Producta. 336 s.

Hedlund, Anneli. 2013. *Klarspråk lönar sig: handbok för ett effektivt klarspråksarbete*. Andra uppdaterade upplagan. Stockholm: Norstedts juridik. 76 s.

Lind Palicki, Lena. 2010. *Normaliserade föräldrar. En undersökning av Försäkringskassans broschyrer 1974–2007*. Örebro Studies i svenska språket. Nr 6. Örebro. Urval.

Melin, Lars. 2004 eller senare. *Språkpsykologi. Hur vi läser, lyssnar, talar, skriver och minns*. Stockholm: Liber. 140 s.

Nord, Andreas. 2011. *Att göra någon annans text tydlig: förutsättningar och språkideal vid språkbearbetning av myndighetstext*. Uppsala: FUMS, Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. 215 s.

Nyström Höög, Catharina (red.). 2009. *Medborgare och myndigheter*. Uppsala: FUMS, Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. Urval. Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-111933>

Nyström Höög, Catharina, Söderlundh, Hedda & Sörlin, Marie. 2012. *Myndigheterna har ordet: om kommunikation i skrift* Stockholm: Norstedt. 175 s.

Rösare, Sara & Mattson, Anki. 2016. *Uppdrag textgranskning: en bok om att förbättra andras texter*. 1. uppl. Stockholm: Producta. 169 s.

*Textvård: att läsa, skriva och bedöma texter*. 2006. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. Urval.

### **Referenslitteratur**

Milles, Karin. 2012. *Jämställt språk: en handbok i att skriva och tala jämställt*. Småskrift utarbetad av Språkrådet 2008. Andra upplagan. Stockholm: Norstedt. 121 s.

*Klarspråkstestet* (elektronisk resurs). Institutionen för språk och folkminnen. Tillgänglig på Internet: <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/klarsprak/att-skriva-klarsprak/klarsprakstestet.html>

*Skriva på myndighet* (elektronisk resurs). Institutionen för språk och folkminnen: <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/klarsprak/att-skriva-klarsprak/utbildningsmaterialet-skriva-pa-myndighet.html>

*Myndigheternas skrivregler* (elektronisk resurs). Institutionen för språk och folkminnen: <http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.41318b851483519095290e/1411629869129/Mynd-skrivreg2014-1.pdf>

*Svarta listan: ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk*. 2004 eller senare upplaga. Stockholm: Statsrådsberedningen. Tillgänglig på Internet: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/01/97/75/e28ebb27.pdf>

*Svenska akademiens ordlista över svenska språket (SAOL)*. 2006. Stockholm: Svenska akademien. Tillgänglig på Internet: <http://www.svenskaakademien.se/ordlista>

*Svenskt språkbruk: ordbok över konstruktioner och fraser*. 2011. Stockholm: Språkrådet.

*Språkriktighetsboken*. 2011. Utarbetad av svenska språknämnden. Andra upplagan. Stockholm: Norstedts. 413 s.

Språkrådet. 2008. *Svenska skrivregler*. Skrifter utgivna av Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen, 8. Stockholm: Liber.

### **Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp**

#### **Obligatorisk litteratur**

Björkvall, Anders. 2003. *Svensk reklam och dess modelläsnare*. Avhandling, Stockholms universitet. 210 s.

Gunnarsson, Britt Louise & Karlsson, Anna-Malin (red.). 2007. *Ett vidgat textbegrepp*. Uppsala: FUMS, Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. 106 s. (urval).

Hellspång, Lennart. 2001. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur. 310 s.

Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.). 2011. *Funktionell textanalys*. Stockholm: Norstedts. Urval.

Holšánová, Jana. 2010. *Myter och sanningar om läsning: om samspelet mellan språk och bild i olika medier*. Stockholm: Språkrådet. 153 s.

Johansson, Annelie. 2014. "Textens vävda mönster. Struktur och samband i en elevtext". I: Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.). *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups.

Josephson, Olle. 1991. "Varför en lätt text kan vara svår att förstå". I: Wijk Andersson, Elsie (red.). *Kultur – text – språk. Det finns mer i en text än ord*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, s. 27–38. 11 s.

Lind Palicki, Lena. 2010. *Normaliserade föräldrar. En undersökning av Försäkringskassans broschyrer 1974–2007*. Örebro: Örebro Studies i svenska språket, nr 6. 172 s.

Norrby, Catrin. 2014. *Samtalsanalys. Så gör vi när vi pratar med varandra*. Tredje uppdaterade upplagan. Lund: Studentlitteratur. Urval.

Nyström, Catharina. 2001. *Hur hänger det ihop? En bok om textbindning* Uppsala: Hallgren & Fallgren. 202 s.

Artiklar eller utdrag ur aktuella avhandlingar tillkommer (ca 200 s.)

#### **Referenslitteratur**

Milles, Karin. 2012. *Jämställt språk: en handbok i att skriva och tala jämställt*. Småskrift utarbetad av Språkrådet 2008. Andra upplagan. Stockholm: Norstedt. 121 s.

Ledin, Per. 2001. *Genrebegreppet – en forskningsöversikt* Lund: Institutionen för nordiska språk. 37 s. Tillgänglig på Internet:  
<http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:679560/FULLTEXT01.pdf>

*Myndigheternas skrivregler* (elektronisk resurs). Institutionen för språk och folkminnen:  
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.41318b851483519095290e/1411629869129/Mynd-skrivreg2014-1.pdf>

Suonuuti, Heidi. 2004. *Terminologiguide – en introduktion till terminologiarbete i teori och praktik*. Solna: Terminologicentrum. 43 s.

-----  
*Textvård: att läsa, skriva och bedöma texter*. 2006. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. 141 s.

*Svarta listan: ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk* 2004 eller senare upplaga. Stockholm: Statsrådsberedningen. Tillgänglig på Internet: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/01/97/75/e28ebb27.pdf>

#### **Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp**

##### ***Obligatorisk litteratur***

Schött, Kristina, Melin, Lars, Strand, Lars & Malmberg, Bodil. 2007 eller senare. *Studentens skrivhandbok*. Stockholm: Liber. 176 s.

Strömquist, Siv. 2014. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. 6. uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 142 s.

##### ***Referenslitteratur***

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Lundin, Kerstin, Wedin, Åsa & Westman, Margareta. 2014. *Att skriva bättre i jobbet: en basbok om brukstexter*. Femte reviderade upplagan. Stockholm: Norstedts juridik. 191 s.

Englund Hjalmarsson, Helena & Sundin, Maria. 2008. *Tillgängliga webbplatser i praktiken*. Andra omarbetade upplagan Stockholm: Jure. 186 s.

Geijer, Erik. 2012. *Skriva för webben*. Stockholm: SE, Stiftelsen för Internetinfrastruktur. Tillgänglig på Internet: <https://www.iis.se/guide/att-skriva-for-webben/>. 38 s.

Göransson, Anna-Lena & Ledin, Per. 2009. "Räddningstjänsten och kunskapssamhället. En fallstudie". I: Catharina Nyström Höög (red.). *Medborgare och myndigheter*. TeFa 47, s. 63-84. 21 s. Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-111933>

Hellspong, Lennart. 2011. *Konsten att tala: handbok i praktisk retorik*. Tredje uppdaterade upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, Anna-Malin. 2012. *En arbetsdag i skriftsamhället: ett etnografiskt perspektiv på skriftanvändning i vanliga yrken*. Stockholm: Språkrådet. Urval.

Karlsson, Anna-Malin, Landqvist, Mats & Rehnberg, Hanna Sofia (red.). 2012. *Med språket som arbetsredskap. Sju studier av kommunikation i vården*. Huddinge: Södertörns högskola. Urval.

Kress, Gunther R. 2003. *Literacy in the new media age*. London: Routledge. 186 s.

Lundberg, Ingvar & Reichenberg, Monica. 2008. *Vad är lättläst?* Härnösand: Specialpedagogiska skolmyndigheten. Tillgänglig på Internet: [http://www.butiken.spsm.se/produkt/katalog\\_filer/Nr00146.pdf](http://www.butiken.spsm.se/produkt/katalog_filer/Nr00146.pdf). 96 s.

Lundin, Kerstin & Wedin, Åsa. 2009. *Klarspråk i socialtjänsten: hur man skriver lättlästa beslut, utredningar och journaler*. Stockholm: Gothia. 79 s.

Milles, Karin. 2012. *Jämställt språk: en handbok i att skriva och tala jämställt*. Småskrift utarbetad av Språkrådet 2008. Andra upplagan. Stockholm: Norstedt. 121 s

*Myndigheternas skrivregler* (elektronisk resurs). Institutionen för språk och folkminnen:

-----  
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.41318b851483519095290e/1411629869129/Mynd-skrivreg2014-1.pdf>

*Skriva på kontor: standarder och rekommendationer för dokumentutformning.* 2001. Stockholm: SIS förl. 119 s.

*Textvård: att läsa, skriva och bedöma texter.* 2006. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. Urval.